

Dokument nr. 15:4.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 23 - 36.

2. - 18. september 1997.

Innhold

Spørsmål	Side
23. Fra stortingsrepresentant Grethe G. Fossum, vedr. rapport om norsk asylpraksis, besvart av justisministeren	3
24. Fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen, vedr. NAMMCO, besvart av utenriksministeren	4
25. Fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland, vedr. International Criminal Court og bruk av atomvåpen, besvart av utenriksministeren	4
26. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. rapporten «Sources contributing to RADIOACTIVE contamination of the Techa River and areas surrounding the «Mayak» production association, Urals, Russia», besvart av miljøvernministeren	6
27. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. papirer fra Schengen Information System (SIS), besvart av justisministeren	8
28. Fra stortingsrepresentant Sverre Myrli, vedr. hovedflyplassen på Gardermoen, besvart av samferdselsministeren	8
29. Fra stortingsrepresentant John I. Alvheim, vedr. risiko ved undersøkelser i norske sykehus, besvart av helseministeren	9
30. Fra stortingsrepresentant Per-Kristian Foss, vedr. lederlønninger i Norge, besvart av finansministeren	9
31. Fra stortingsrepresentant Børge Brende, vedr. Tibet-komiteen, besvart av utenriksministeren	10
32. Fra stortingsrepresentant Sverre J. Hoddevik, vedr. ventelønn, besvart av planleggingsministeren	11
33. Fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen, vedr. fellingskvoter, besvart av fiskeriministeren	12
34. Fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen, vedr. sertifikatrettighetene til 2 kl. kystskippersertifikatet, besvart av nærings- og handelsministeren	13
35. Fra stortingsrepresentant Harald Tom Nesvik, vedr. trenering av helsehjelp, besvart av helseministeren	14
36. Fra stortingsrepresentant Jon Olav Alstad, vedr. reduksjon av pressestøtten, besvart av kulturministeren	15

Dokument nr. 15:4.

(1997–98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 23.

Innlevert 2. desember 1997 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 10. desember 1997 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Jeg viser til rapporten om norsk asylpraksis som er overlevert FN's høykommissær for flyktninger. Etter hva jeg erfarer har høykommissærens kontor i Stockholm tilbakevist at de har kommet med sterk kritikk av Norge. Kan justisministeren bekrefte dette? Kan justisministeren også gi svar på når rapporten ang. asylpraksisen blir tilgjengelig for Stortinget og frivillige organisasjoner?»

Svar:

Mens en stor andel av de asylsøkerne som har ankommet Norge de siste årene har fått beskyttelse i form av oppholdstillatelse på humanitært grunnlag er svært få i samme periode gitt asyl som såkalte konvensjonsflyktninger. På denne bakgrunn, og i samråd med FN's høykommissær for flyktninger, besluttet Justisdepartementet høsten 1995 å foreta en gjennomgang av den norske praktiseringen av Flyktningkonvensjonens definisjon av en flyktning, med det klare formål å foreta en oppmyking av praksis. Som ledd i arbeidet ble det på vanlig måte utarbeidet flere notater m.v. i departementet som grunnlag for de beslutninger som senere skulle fattes. Jeg understreker at det dreier seg om interne saksforberedende dokumenter som er besluttet unntatt alminnelig offentlighet i medhold av bestemmelsen i offentlig-

hetsloven § 5 første ledd. Det foreligger altså ingen «rapport» utarbeidet med sikte på offentliggjøring.

Justisdepartementet vil om kort tid sende ut skriftlige retningslinjer for gjennomføringen av de nye asylkriteriene. Disse retningslinjene vil bli offentlige.

I april 1996 mottok Utlendingsdirektoratet en henvendelse fra UNHCR, Stockholm, med anmodning om at representanter derfra skulle foreta en gjennomgang av et visst antall norske asylavgjørelser. Under henvisning til den prosessen som alt var i gang ble det imidlertid avklart med UNHCR at den interne gjennomgangen skulle fortsette.

Etter et intervju med en representant for UNHCRs Stockholmskontor i NRK's morgennyheter 02.09.97 ble det hevdet at UNHCR skulle ha kommet med sterk kritikk av norsk asylpolitikk. Kort tid etter ga imidlertid vedkommende representant klart uttrykk for at han var blitt misforstått. Det vises til vedlagt kopi av «Statement from UNHCR», datert 04.09.97.

Det har forøvrig vært løpende kontakt mellom Justisdepartementet og Høykommissæren i forbindelse med den nevnte gjennomgangen.

Når det gjelder Høykommissærens syn på de endringene som ble offentliggjort 08.10.97, viser jeg til vedlagt kopi av brev av 09.06.97 fra leder for Høykommissærens avdeling for internasjonal beskyttelse.

Spørsmål nr. 24.

Innlevert 4. desember 1997 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 15. desember 1997 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«14. november stilte jeg spørsmål til skriftlig besvarelse angående en vertslandsavtale med Den nordatlantiske sjøpattedyrkommissjonen (NAMMCO), besvart 20. november av utenriksministeren.

I denne saken er det åpenbart utenriksministeren som sitter med ansvaret, men at han ikke kan avklare om det er Fiskeri-, Justis-, Finans- eller Utenriksministeren som skal rydde opp.

Hva vil statsministeren gjøre for å rydde opp i dette forholdet?»

Begrunnelse:

I sitt svar påpeker statsråden at spesielle skatte- og avgiftsregler for de ansatte i organisasjonen gjør saken komplisert. Disse forholdene må avklares av Finansdepartementet.

Videre viser statsråden til at også Justis- og Fiskeridepartementet har vært involvert i denne saken, som har versert siden 1993. Slik jeg tolker statsråden er det nærmest umulig for internasjonale organisasjoner å etablere seg i Norge. Dette er vanskelig å forstå i et land som ved flere anledninger har utpekt seg selv til det ledende forhandlingsland i verden. Det kan vel heller ikke være fornuftig politikk å la et mangelfullt regelverk være en hindring for at Norge følger opp sine egne intensjoner om å være en aktiv,

internasjonal aktør, også som vertsland for internasjonale og FN-relaterte organisasjoner.

Svar:

Det vises til spørsmål nr. 24 fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen til Statsministeren, som vil bli besvart av undertegnede.

Stortingsrepresentant Bastesen viser i sitt nye spørsmål til at jeg i svaret på det forrige, angående vertslandsavtale mellom Norge og Den nordatlantiske sjøpattedyrkommissjonen (NAMMCO), redegjorde for at flere departementer må inn i bildet for å få denne saken avklart. Årsaken til at dette er nødvendig, er at hvert av de departementer som er involvert, har ansvar for ulike sider ved de spørsmål som må avklares i forbindelse med inngåelse av den type avtaler det her er tale om. Noen av disse spørsmålene er kompliserte. Dette gjelder særlig forhold vedrørende den skatte- og avgiftsmessige behandling av ansatte i organisasjonen.

Utenriksdepartementet tok under den forrige regjering opp med Finansdepartementet problemstillinger forbundet med den skatte- og avgiftsmessige behandling av ansatte i internasjonale organisasjoner. En av de saker som inngår i dette sakskomplekset, er NAMMCO-saken.

Jeg kan forsikre representanten Bastesen om at jeg både er opptatt av denne saken, og er innstilt på å bidra til en raskest mulig avklaring.

Spørsmål nr. 25.

Innlevert 5. desember 1997 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 12. desember 1997 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Forhandlinger pågår nå ved FN i New York om en traktat for opprettelse av International Criminal Court, en straffedomstol for internasjonale forbrytelser. USA har foreslått at beskrivelsen av krigsforbrytelser i denne forbindelse skal omfatte bruk av kjemiske, biologiske og bakteriologiske våpen og stridsgasser, men ikke atomvåpen. Vil Utenriksministeren gå mot et slikt opplegg for å legitimere atomvåpen stikk i strid med avgjørelsen i Haag-domstolen i juli 1996, og bidra til å sikre at også atomvåpen

nevnes blant reglene i krigens folkerett om hvilke våpen det vil være folkerettsstridig å bruke?»

Begrunnelse:

Det er planlagt å holde en diplomatkonferanse i Roma i juni 1998 for formelt å etablere en permanent International Criminal Court (ICC). Denne domstolen skal ha myndighet til å dømme i saker mot enkeltpersoner som er tiltalt for alvorlige internasjonale forbrytelser, som f.eks. folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser. Forslaget

om å få en slik permanent domstol ble fremsatt i FN allerede for 45 år siden, men det er ikke før nå, med tragediene i Rwanda og Bosnia, at det er blitt en politisk mulighet å få realisert denne tanken.

Det har vært holdt flere forberedende konferanser i de senere år for å utforme domstolens statutter, og det gjenstår de møter som nå pågår i New York og møter i mars før saken går til diplomatkonferansen i juni 1998.

Krigens folkerett, nedfelt i Genève og Haag-konvensjonen, forbyr en rekke former for våpenbruk og taktikker, bl.a. slike som:

- ikke skiller mellom sivile og stridende
- forårsaker unødig lidelse
- anvender giftige eller lignende substanser
- krenker nøytrale stater
- medfører vedvarende og alvorlig miljøskade.

Gjennom Nürnbergprinsippene er det blitt straffbart for enkelt individer å begå slike overtredelser, selv om de handler etter ordre eller eget lands lovgiving, og dette er lagt til grunn i domstolene mot overtredere i Bosnia og Rwanda.

I pakt med Haag-domstolens uttalelse av 8. juli 1996, må det anses åpenbart at krigens folkerett må respekteres ved enhver bruk av ethvert våpen, også i selvforsvar. Dermed blir enhver kjent form for eller bruk av atomvåpen, en krigsforbrytelse som hører hjemme i oppregningen av våpen som ikke kan brukes.

Svar:

FNs generalforsamling har gått inn for sammenkalling av en diplomatkonferanse i Roma i juni 1998 for å ferdigstille en traktat med sikte på etablering av en fast internasjonal straffedomstol. Det pågår i øyeblikket drøftelser i FN for å forberede konferansen, blant annet i form av en teknisk gjennomgang av et utkast til traktat som ble utarbeidet i 1994 av FNs folkerettskommisjon, i lys av innkomne alternative tekstforslag fra en rekke stater. I de forberedende drøftelsene er det hittil langt på vei oppnådd enighet om noen grunnleggende elementer. Blant annet går tendensen klart i retning av å inkludere tre kategorier internasjonale forbrytelser, som domstolen skal ha myndighet til å forfølge. Det gjelder folkemord, andre forbrytelser mot menneskeheten og de alvorligste krigsforbrytelser.

Et annet sentralt spørsmål der det hittil er oppnådd vesentlige fremskritt, er ansvars- og arbeidsfordelingen mellom denne domstolen og nasjonale domstoler. Straffedomstolen skal etter det foreliggende utkastet ikke fritta de enkelte stater fra deres primære ansvar for å straffeforfølge disse forbrytelsene. Domstolen skal kun tre i funksjon der det ikke kan reises tiltale for nasjonal domstol, eller der nasjonale domstoler ikke kan garantere en effektiv og upartisk rettergang. Avklaringer i ovennevnte spørsmål, har bidratt til å lette behandlingen av en rekke andre utestående saker, herunder spørsmålet om valg av straffereaksjoner m.v., som drøftes i en arbeidsgruppe under norsk ledelse.

Spørsmålet som er reist, gjelder hvorvidt trussel om eller bruk av atomvåpen bør inkluderes i definisjonen av de alvorlige krigsforbrytelser som domstolen skal ha myndighet til å forfølge. Norge har deltatt aktivt i konsultasjoner om sistnevnte definisjoner. Utfordringen består i å inkludere flest mulige handlinger som etter folkerettslig sedvanerett har status som internasjonale forbrytelser. Det synes å være bred enighet om at det for å oppnå størst mulig oppslutning om domstolskonseptet, og derved legge forholdene til rette for å kunne løse andre viktige, utestående spørsmålsstillinger under diplomatkonferansen i Roma, i denne forbindelse ikke bør gjøres forsøk på å inkludere definisjoner på krigsforbrytelser som ikke samler alminnelig enighet i verdenssamfunnet.

Spørsmålet om rettmessigheten av trussel om eller bruk av atomvåpen i henhold til gjeldende folkerett, hører til de mer omstridte spørsmål. De rådgivende uttalelser som ble avgitt av Den internasjonale domstol i Haag 8. juli 1996, bekrefter at det i en rekke tilfeller vil innebære brudd på folkeretten å true med eller anvende atomvåpen. Et klart flertall (11 mot 3) slo imidlertid fast at det ikke foreligger traktatrettslig eller sedvanerettslig grunnlag for å konstatere et alminnelig forbud mot trussel om eller bruk av slike våpen som sådan. Domstolen oppfordrer til politiske forhandlinger for å oppnå målsettingen om avskaffelse av atomvåpen. Denne uttalelsen er i samsvar med den norske regjeringens syn. Norge støtter fullt ut målsettingen om å avskaffe alle kjernevåpen. Dette arbeider vi aktivt for i FN og andre fora. Etter norsk syn er det kjernevåpenstatene selv som må bære hovedansvaret for å kvitte seg med kjernevåpenene.

Spørsmål nr. 26.

Innlevert 5. desember 1997 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 15. desember 1997 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål

«Vil rapporten «Sources contributing to RADIOACTIVE contamination of the Techa River and areas surrounding the «Mayak» production association, Urals, Russia» bli etterfulgt av praktiske hjelpetiltak i området, og vil russiske lokale myndigheter, presse og frivillige organisasjoner bli trukket med i det videre arbeidet, i første omgang bl.a. ved at rapporten oversettes til russisk?»

Begrunnelse:

Miljøverndepartementet har lagt fram en norsk-russisk rapport om verdens mest radioaktivt forurensette område. Rapporten bygger på omfattende russisk historisk materiale og felles norsk-russisk feltarbeid ved anleggene i 1994. Rapporten inneholder beskrivelser av omfattende utslipp i elver, innsjøer og til luft opp gjennom de siste femti årene, men konkluderer med at utslippene foreløpig ikke har hatt noen skadevirkning for miljøet i nærområdene. Norge skal følge opp rapporten ved å se på hvilke følger høye stråledoser vil kunne få for nærområdene og eventuelle konsekvenser for den arktiske befolkningen. Miljøverndepartementet har uttalt at «for norske miljøvernmyndigheter har det vært et primært mål å kartlegge faren for transport av radioaktivitet fra Majak-anleggene via elvesystemene til nordlige havområder.» Jesper Simonsen 27.12.

Bellona har hevdet at rapporten har flere mangler. Etter Bellonas mening har den feks ikke tatt med at det bor 124.000 mennesker i områder som kanskje burde vært evakuert. På de verste stedene er strålingen i perioder over ti ganger høyere enn de internasjonale normene for helsefare.

Byen Muslyumovo, som jeg for en tid siden besøkte, ligger langs elven Techa, nedstrøms for Majak-anlegget. Der bor det fortsatt 2.500 mennesker, selv om byene ovenfor og nedenfor er evakuert på grunn av den høye strålingen. Bellona hevder at russerne bruker disse som «forsøkskaniner» for å undersøke hvordan radioaktivitet virker på mennesker. To ganger i året blir de f.eks. hentet med busser og tvangstestet.

Norge har brukt 6.3 millioner på rapporten. Dette er et stort beløp. Departementet bør etter min mening nå følge opp dette med praktiske hjelpetiltak i samarbeid med russiske myndigheter og organisasjoner for å bedre forholdene for de menneskene som fortsatt lever i dette utsatte området. Departementet bør videre snarest få oversatt rapporten til

russisk og sørge for at eventuelle oppfølgingsrapporter også vil foreligge på russisk.

Svar:

Det bilaterale norsk-russiske miljøvernssamarbeidet når det gjelder radioaktiv forurensning av de nordlige områder, startet opp i 1992 med felles undersøkelser av dumpet radioaktivt avfall i Karahavet. Dette kom igang fordi norsk opinion og norske myndigheter var bekymret for om lekkasjer fra det dumpede radioaktive avfallet kunne medføre risiko for helse-, miljø og næringsinteresser i nord. Analyser av prøver tatt sommeren 1992 fra deler av Karahavet som er påvirket av vannmasser fra elven Ob viste at det har foregått transport av radionuklider fra kilder ved Ob med sideelver.

Omtrent samtidig kom det gjennom media fram informasjon om noen av de meget alvorlige belastninger mennesker og miljø i området hadde vært utsatt for siden «Majak»-PA startet sin virksomhet i 1948. Farene bl.a. for flom som kunne føre nye mengder radioaktive stoffer til de nordlige havområder kom også opp i denne forbindelse, ikke minst takket være informasjon fra miljøstiftelsen Bellonas besøk i området.

Dette er, i grove trekk, bakgrunnen for at norske myndigheter gjennom det etablerte miljøvernssamarbeidet tok opp spørsmålet om et bilateralt samarbeid for å kartlegge forurensningssituasjonen og vurdere farene for framtidig forurensning av de nordlige havområder fra tidligere og eksisterende aktiviteter ved «Majak»-PA. Høsten 1993 ble norske og russiske myndigheter enige om innholdet i et samarbeidsprogram som deretter ble ratifisert av den norske miljøvernministeren og atomenergiministeren i Russland.

Det er rapporten fra første fase av dette samarbeidet som ble presentert på pressekonferansen 27 november i år. Hovedhensikten med arbeidet i første fase var å få oversikt over den historiske virksomheten ved anlegget, hvor store mengder og sammensetningen av radionuklider som var sluppet ut, hvilke kilder som i dag utgjør den største trusselen for videre forurensning samt hvorvidt forurensningen har nådd våre nordlige havområder. Det er første gang det er presentert et så omfattende offisielt, dokumentert materiale om forurensningssituasjonen ved Majak. Russiske myndigheter har gjort det klart at en av hensiktene fra deres side nettopp har vært å få fram slik offentlig informasjon. Tatt i betraktning at om-

rådet inntil nylig har vært strengt hemmelig og militært, viser denne vilje til å samarbeide med norske eksperter at Russland gradvis har åpnet seg for innrømmelser og innsyn.

En av hovedhensiktene fra norsk side i forhold til dette samarbeidet med Russland har vært å informere så bredt som mulig nasjonalt og internasjonalt om det materiale vi har fått fra russiske myndigheter og om resultatene av felles undersøkelser. Tidligere rapporter og informasjonsbrosjyre er derfor oversatt til russisk. Arbeidet med oversettelse av rapporten fra første fase av Majak-samarbeidet er under forberedelse.

Annen fase av samarbeidsprosjektet er allerede innledet bl.a. med felles feltarbeider i 1996. Målsettingen er todelt: den ene delen består i å beregne nåværende stråledose til befolkningen i nærområdene samt få oversikt over hvilke stråledoser de ble utsatt for i de tidlige årene da forurensningen fra anlegget var på sitt verste. Dette vil bli gjort i samarbeid med lokale myndigheter. Den andre delen av prosjektet består i å gjøre konsekvensvurderinger av mulige uhell og ulykker som vil forårsake store utslipp av radioaktive stoffer. I denne forbindelse vil det bli undersøkt hvilke følger slike uhell/ulykker kan få blant annet for befolkningen langs Tetsja og for de nordlige områder. En annen hensikt er å få grunnlag for å prioritere aktuelle beskyttelsestiltak.

Området ved Majak er det verst radioaktivt forurensede området i verden. Det er også hevet over enhver tvil at det ble begått stor urett mot befolkningen langs Tetsjaelven i perioden etter at anlegget startet opp. Dette bekrefter nå russiske myndigheter. Flere landsbyer langs elva (bl.a. Muslyumovo) burde ha vært evakuert tidlig på femtitallet og befolkningen burde ha fått vite at elven de badet i og drakk vann av var helseskadelig. I rapporten (side 39) står det beskrevet når de forskjellige landsbyene ble evakuert, totalt antall mennesker som ble berørt samt at de fleste landsbyene først ble evakuert i 1956 mens de verste utslippene var i perioden 1949-1951. Det framgår også klart hvilke landsbyer som ble evakuert og hvilke som ikke ble evakuert.

Ansvar for å redusere skadevirkningene fra Majak er i første rekke et russisk anliggende, men norske myndigheter er i forbindelse med annen fase av samarbeidet innstilt på å bistå med kompetanse og rådgivning bl.a. når det gjelder hvilke tiltak som nå mest effektivt kan beskytte lokalbefolkningen. Det er en rekke tiltak som ventelig kan være til stor nytte for å redusere strålebelastningen til befolkningen langs Tetsja-elven. I denne forbindelse kan det nevnes at norske myndigheter og eksperter oppnådde meget gode resultater med tiltak i Russland, Hviterussland og Ukraina etter Tsjernobylulykken som gikk ut på å redusere inntaket av radioaktivitet via matvarer.

Hovedbegrunnelse for vårt videre engasjement i dette området er imidlertid å få klarlagt om ulike typer uhell/ulykker kan få konsekvenser for våre nordlige nærområder, og få grunnlag for prioritering av eventuelle beskyttelsestiltak. I denne forbindelse har russiske myndigheter ytret ønske om at Norge deltar i rehabiliteringsarbeidet ved Majak for å redusere utslippene til elvesystemene og dermed stråledosen til befolkningen langs Tetsja-elven. Konkrete tiltak som er diskutert går på å hindre spredning fra den verst forurensede innsjøen Karatsjai samt fra myrområdene øverst i Tetsja. Dette vil bli diskutert på et møte i Moskva i begynnelsen av mars 1998 der også eksperter engasjert av EU-kommisjonen vil delta.

Samarbeidet med russiske myndigheter er en prosess av gradvis og tilpasset åpenhet. Det åpnes nå opp for innsyn i noen av de alvorligste konsekvenser for mennesker og miljø av den kalde krigens våpenkappløp. I dette kjølvannet finnes det mange ofre. Det har etter mitt syn en egenverdi at vårt samarbeid kan bidra til å gjøre dette bredt kjent. I tillegg kan vi, med våre, i denne sammenheng begrensede faglige og økonomiske ressurser, i noen grad bidra til å redusere framtidige virkninger på mennesker og miljø.

Et eksemplar av rapporten ligger ved til orientering.

Spørsmål nr. 27.

Innlevert 5. desember 1997 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 11. desember 1997 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«I følge opplysninger i den danske avisen Informationen (3. desember 1997) har hemmelige person-sensitive papirer fra Schengen Information System (SIS) sine registre blitt funnet på en togstasjon i Belgia. Papirene skal ulovlig ha blitt fjernet av en medarbeider ved SIS. Hvordan vil norske myndigheter reagere på det som har skjedd, og mener Justisministeren at sikkerheten ved SIS er tilfredsstillende?»

Svar:

Det kan bekreftes at papirer med opplysninger om personer som er registrert i «Schengen Information System» (SIS) er funnet på en togstasjon et sted i Belgia. Saken er for tiden under strafferettslig etterforskning av belgiske myndigheter og politiet i Belgia har etter hva vi har fått opplyst arrestert tre personer i saken, hvorav to er ansatt ved det belgiske SIRENE-kontoret.

Jeg vil understreke at det er svært uheldig at den type informasjon det her er tale om ikke blir behandlet på forskriftsmessig måte. Som kjent er ennå ikke Norge deltaker i SIS, men vi vil allikevel fra norsk side gjennom vår deltagelse i Schengen samarbeidet arbeide for å sikre at opplysninger registrert i SIS blir behandlet i samsvar med regelverket.

Spørsmål nr. 28.

Innlevert 5. desember 1997 av stortingsrepresentant Sverre Myrli.

Besvart 11. desember 1997 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Gjennom pressen har det framkommet opplysninger om at det ikke vil bli postkontor på den nye hovedflyplassen på Gardermoen. Det kan virke som om en av årsakene er at Oslo Lufthavn AS (OSL) har inngått avtale med en bank som blokkerer for at Posten kan etablere seg med de tjenester som tilbys på et vanlig postkontor. Er dette riktig og hva vil samferdselsministeren som den overordnede både for Posten Norge BA og for OSL/Luftfartsverket i så fall gjøre for å sikre at det blir postkontor på den nye hovedflyplassen?»

Svar:

Den 18. mars 1997 sendte Oslo Lufthavn AS ut en åpen internasjonal tilbudskonkurranse på bank- og valutatenester på flyplassen. Postbanken BA fikk også tilbud om å delta i denne tilbudskonkurransen, men valgte å ikke delta i denne.

I brev fra Postbanken PM Region Oslo og Akershus av 5. mai 1997 til Oslo Lufthavn AS heter det at «Postbanken vil ikke delta i anbudskonkurransen om bankekspedisjon på Oslo Lufthavn Gardermoen».

Oslo Lufthavn AS gjennomførte konkurransen

med gjenværende tilbydere og inngikk kontrakt med Kreditkassen den 9. oktober 1997.

Den 29.11.1994 ble det inngått en intensjonsavtale mellom Postverket og SAS om felles handling av gods i SAS sitt fraktbygg som ligger sør-vest for det nye ekspedisjonsbygget. Rammeavtalen om dette ble inngått 5. juli 1996 og i følge denne avtalen skulle det også inngå et bedriftspostkontor i arealene. Endelig avtale mellom Posten Norge BA og SAS skal etter forutsetningene inngås den 01.03.1998.

Etter henvendelse fra SAS på vegne av Posten Norge BA, ble SAS den 18. september 1997 gitt tillatelse fra Oslo Lufthavn AS til å leie ut arealer til Posten for å gjennomføre postale tjenester på flyplassen. Oslo Lufthavn AS - som ikke var kjent med postbanklovens bestemmelser - presiserte at tillatelsen ikke omfattet banktjenester for Postbanken da denne virksomheten var ute på konkurranse. Som nevnt ble Kreditkassen etter konkurranse i følge avtale av 9. oktober 1997 gitt retten til å drive banktjeneste på flyplassen.

De ulike parter i saken, Oslo Lufthavn AS, Posten Norge BA og Kreditkassen samarbeider nå for å finne en løsning på saken.

Det er fra Samferdselsdepartementets side ønskelig at det også i fremtiden skal være et postkontor på Gardermoen.

Spørsmål nr. 29.

Innlevert 9. desember 1997 av stortingsrepresentant John I. Alvheim.

Besvart 12. desember 1997 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Finner helseministeren det akseptabelt at pasienter i et norsk sykehus må undertegne på et skjema for å akseptere en antydning risiko ved en undersøkelse?»

Begrunnelse:

Jeg er gjort kjent med at en pasient ved SiA er avkrevet en underskrift på et skjema for å akseptere at det kan oppstå komplikasjoner i forbindelse med gastroskopi.

Pasienten var innlagt i sykehuset p.g.a. sterke smerter i maveregionen. Etter fire døgn ble han avkrevet en underskrift som omtalt ovenfor. Dersom han nektet ble det gjort klart at all undersøkelse ville opphøre. Pasienten nektet og ble omgående sendt hjem, uten videre undersøkelser.

Det må være uansvarlig å utsette en pasient for denne typen avgjørelser i en situasjon der man allerede er svekket og i de fleste tilfeller mangler den fagkunnskap som skal til for å kunne vurdere risiko og muligheter. Det må være en leges ansvar å vurdere en evnetuell risiko og anbefale den undersøkelse som best vil ivareta pasientens tarv.

Svar:

Regelen om informert samtykke anses å være en grunnleggende pasientrettighet innen norsk helserett. Informert samtykke innebærer at pasienten skal få tilstrekkelig informasjon om den risiko eller konsekvenser som måtte følge av aktuell medisinsk undersøkelse eller behandling. På grunnlag av denne kunnskap vil pasienten kunne samtykke til undersøkelse eller behandling. Normalt har samtykket form av presumert samtykke eller ved konkludent adferd. Det vil si at samtykke antas å foreligge ved at pasienten ved sin adferd er med på undersøkelsen eller behandlingen, på bakgrunn av den informasjon som er gitt.

Spørsmålet om det er akseptabelt at pasienter må undertegne et skjema for å akseptere en antydning risiko ved en undersøkelse avhenger av hva som står i skjemaet. Dersom det i skjemaet bes om underskrift som bekreftelse på at informasjon vedrørende risiko er gitt, finner jeg i utgangspunktet ikke betenkeligheter ved dette. Dersom underskriften av pasienten oppfattes som en ansvarsfraskrivelse fra sykehuset i forhold til forestående undersøkelse, bør presentasjonen og utformingen av informasjonen og skjemaet vurderes av sykehuset. Jeg finner det imidlertid uakseptabelt dersom videre nødvendig undersøkelse eller behandling gjøres betinget av at pasienten har underskrevet skjemaet. I slike tilfeller bør det føres i journalen at relevant informasjon er gitt, men at pasienten ikke ønsker å undertegne.

Spørsmål nr. 30.

Innlevert 10. desember 1997 av stortingsrepresentant Per-Kristian Foss.

Besvart 17. desember 1997 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Jeg tillater meg å be departementet redegjøre for hvilket materiale det bygges på når representanter for regjeringen i forbindelse med lønnsoppgjøret i 1998 uttaler seg generelt om utvikling og nivå m h t lederlønninger i Norge.

I forbindelse med bl.a. planene om å innføre moms på tjenester har representanter for regjeringen uttalt at kurtasjen på megler tjenester ligger høyere i Norge enn i andre land. Hvilket materiale bygger disse uttalelsene på?»

Svar:

I den strategien Sysselsettingsutvalget trakk opp var det sentralt at alle grupper viser moderasjon. Næringslivsledere har et særskilt ansvar i så måte. I denne sammenheng har jeg pekt på at en kraftig økning i lederlønningene er et uheldig signal. Regjeringen legger stor vekt på å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet.

I dagspressen har det vært oppslag om kraftig lønnsvekst for lederne i næringslivet. Blant annet er det vist til at toppledere i norske bedrifter har fått en

lønnsøkning på i gjennomsnitt 28 pst. siste året ifølge en undersøkelse foretatt av Norsk Institutt for Personalutvikling og Administrasjon.

Den foreliggende statistikken over lønnsutviklingen for ledere i næringslivet er imidlertid mangelfull. Det tekniske beregningsutvalget for inntekt-soppgjørene gir i sine rapporter en oversikt over lønnsutviklingen for ledere (unntatt toppledere) i noen områder. Beregningsutvalget arbeider med sikte på å presentere tall for lederlønnsutviklingen fra 1996 til 1997 i utvalgets rapport i januar 1998. Beregningsutvalget arbeider også med å fremskaffe tall for lønnsutviklingen for toppledere i ulike sektorer.

Det er ikke korrekt at representanter for Regjeringen uten forbehold har uttalt at kurtasjenivået i Norge ligger høyere enn i andre land. Det er imidler-

tid korrekt at vi stiller oss spørsmål om kurtasjen er for høy, både ut fra hensynet til et velfungerende verdipapirmarked og ut fra hensynet til de inntektspolitiske målene. I diskusjonen om meglerkurtasjene som har fulgt etter børsdirektør Frønsdals uttalelser forrige mandag, har departementet hatt uformell kontakt med aktører i næringen, bl.a. med Norges Fondsmeglerforbund, for å få et bilde av hvordan bransjens folk ser på dette. De faktiske opplysninger som har ligget til grunn for uttalelser fra departementets side, har vært basert på slik kontakt. Departementet har ikke innhentet systematiske opplysninger om dette. Jeg vil for øvrig peke på at en internasjonal sammenligning av kostnadene ved verdipapirhandel vil være beheftet med en del måleproblemer.

Spørsmål nr. 31.

Innlevert 11. desember 1997 av stortingsrepresentant Børge Brende.

Besvart 18. desember 1997 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«En delegasjon fra Tibet har vært på besøk i Norge. I forkant tok Tibet-komiteen kontakt med UD og ba om et møte med delegasjonen. UD informerte Tibet-komiteen om at det ikke lot seg gjennomføre. En tilsvarende delegasjon skulle også på besøk til Storbritannia. Den britiske regjeringen gjorde det klart at den nektet å arrangere møter på høyt nivå hvis de ikke også ville treffe solidaritetsorganisasjonene. Synes ikke statsråden det også ville vært naturlig for Norge å stille tilsvarende krav i forkant av besøket?»

Begrunnelse:

En delegasjon fra Tibet med guvernør Gyaltsen Norbu har vært på besøk i Norge. Norbu er formann av Tibet Autonome Region (TAR) og en av de høyeste embetsmenn i Tibets administrasjon, utnevnt av de kinesiske myndigheter. Han bærer derfor en betydelig del av ansvaret for det som foregår i Tibet i dag bl.a. de alvorlige bruddene på menneskerettighetene og omskoleringskampanjen i klostrene, som nå også skal utvides til byer, landsbyer og skoler.

Delegasjonens program i Norge inkluderte bl.a. møter med UD, NORAD, Miljøverndepartementet og Riksarkivet. Gjennom Stortingets Tibet-komites internasjonale nettverk ble man gjort oppmerksom på besøket fra Tibet. Det er trist at UD opprinnelig ikke hadde tatt kontakt med det tibetanske miljøet i Norge og informert og diskutert innhold og opplegg for besøket. Straks det ble kjent at delegasjonen ville komme til Norge ble det fra Tibet-komiteens side tatt initiativ for å få til møte mellom Den norske Ti-

bet-komite og delegasjonen. Ifølge UD aksepterte ikke den kinesiske ambassade et slikt opplegg. Dette tok UD til etterretning og varslet Tibet-komiteen om at det ikke ble noe av. Etter dette avslaget tok jeg på vegne av Stortingets Tibet-komite kontakt med departementet og anmodet om et møte med delegasjonen. Dette var på fredag den 5. desember. Beskjeden tilbake var at jeg endelig skulle få svar på mandag 8. desember, to dager etter at delegasjonen var ankommet, om det lot seg gjøre (om delegasjonen ville akseptere å møte oss).

Heldigvis aksepterte delegasjonen et slik møte med Stortingets Tibet-komite. Men det er mildt sagt paradoksalt at en regjering som har løftet menneskerettighetsspørsmålene så høyt ikke satte som en klar betingelse for besøket og møte med den politiske ledelsen i UD at man også var villig til kontakt med det tibetanske miljøet i Norge.

Som UD er kjent nektet den britiske regjering å arrangere møter på høyt nivå hvis en tilsvarende delegasjon ikke også ville treffe solidaritetsorganisasjonene for Tibet. Det er etter min mening soleklart at en norsk regjering som hevder den er opptatt av menneskerettigheter også burde ha drøftet og krevd det samme av Tibetanske-delegasjonen da besøket var under planlegging. Det var åpenbart ikke regjeringen Bondeviks utgangspunkt.

Svar:

Representanten Brendes spørsmål om den tibetanske guvernørs besøk, vil bli besvart av meg.

Norge har siden 1993 utviklet en bred og omfattende menneskerettighetsdialog med Kina på ulike

nivåer. Dialogen har også omfattet menneskerettighetsspørsmål vedrørende Tibet. Dette er en dialog som også Dalai Lama stiller seg positiv til. Fra norsk side legger vi vekt på at utviklingen i dialogen går i positiv retning. Utenriksdepartementet merket seg at den tibetanske delegasjonen denne gangen bl.a. sa ja til et møte i Stortinget med representanter som er spesielt opptatt av situasjonen i Tibet.

Besøksutveksling har vært et viktig ledd i vår menneskerettighetsdialog med Kina. Daværende statssekretær i Utenriksdepartementet, Jan Egeland, avla offisielt besøk i Tibet 14.-18. april d.å. som del av dialogen mellom Kina og Norge om menneskerettigheter, kulturelle, økonomiske og sosiale spørsmål. Besøket av Tibets guvernør, Gyaltzen Norbu, i Norge 6.-10. desember d.å. var et gjenbesøk etter statssekretær Egelands besøk i Tibet. Guvernørens besøk skiller seg i så henseende fra det planlagte, men avlyste besøk av en tibetansk partidelegasjon til Storbritannia, som representanten Børge Brende henviser til i sitt spørsmål.

Utenriksdepartementet hadde allerede på et tidlig

stadium, som et ledd i besøksforberedelsene, god kontakt med Den norske Tibet-komite. Komiteen stilte seg i prinsippet positivt til et slikt gjenbesøk innen rammen av den etablerte menneskerettighetsdialogen med Kina. Komiteen hadde et møte med statssekretær Haaland Matlry i Utenriksdepartementet 4. ds. Under dette møtet ble det anledning til en bred gjennomgang av spørsmål som komiteen er opptatt av og som den ønsket at norske myndigheter skulle ta opp med Tibets guvernør.

Jeg deler representanten Brendes bekymring for menneskerettighetssituasjonen i Tibet. Jeg kan derfor forsikre om at menneskerettighetsspørsmål og Tibet-spørsmålet generelt, herunder spørsmålet om en dialog mellom Dalai Lama og kinesiske myndigheter, ble tatt opp og utførlig drøftet både under min og statssekretær Haaland Matlrys samtale med guvernøren. Slike spørsmål sto sentralt også i den samtalen guvernøren hadde i Institutt for menneskerettigheter 9. desember. Alt i alt viser dette at besøk av denne type kan være viktig som en del av en bredere dialog.

Spørsmål nr. 32.

Innlevert 11. desember 1997 av stortingsrepresentant Sverre J. Hoddevik.

Besvart 18. desember 1997 av planleggingsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Jeg viser til vedlagte artikkel fra Aftenposten 8. desember i år med overskriften «Kraftig økning i ventelønn». Ifølge artikkelen mottar et stadig økende antall mennesker ventelønn, det skrives om en økning på 40 prosent i 1997. I fjor klarte bare 1 av 22 personer på ventelønn å skaffe seg arbeid slik at behovet for ventelønn falt bort.

På bakgrunn av ovenstående vil jeg stille statsråden følgende spørsmål:

Hvilken aktivitet utøves fra det offentliges side for å skaffe personer på ventelønn arbeid?

Hvilke krav stilles til egenaktivitet hos personer som mottar ventelønn, herunder krav til mobilitet?

Svar:

Ventelønn er en økonomisk ytelse som gis dersom en tjenestemann mister sitt arbeid uten egen skyld. Ventelønn erstatter normalt dagpenger og er en form for arbeidsledighetstrygd og administreres av Ventelønnsseksjonen i Statens pensjonskasse.

Ventelønnsseksjonens siste tertialrapport av 1. august 1997 viser at 1204 personer er registrert som ventelønns-mottakere. Antall ventelønns-mottakere holdt seg på et moderat nivå frem til utgangen av 1995, hvor antallet var ca. 400 personer. Fra januar

1996 og frem til årsskiftet ble antallet mer enn fordoblet. Vi regner med at totalantallet vil øke ytterligere frem mot årsskiftet. 866 av ventelønns-mottakere kommer fra Telenor AS. (Telenor AS er utenfor statlig tariffområde, men i «Lov om omdanning av forvaltningsbedriften Televerket til aksjeselskap» § 6, ble det bestemt at tjenestemannslovens regler om fortrinnsrett og ventelønn skulle gjelde for dem som ved overgangen var arbeidstakere i Televerket, frem til 1.11.1997. Ordningen ble i høst av Samferdselsdepartementet forlenget frem til 1.11.1998.)

For å få ventelønn kreves bl.a. at tjenestemannen er fratrudd stillingen og ikke kan få «annet høvelig arbeid» i virksomheten. Det kreves videre at en ventelønns-mottaker står tilmeldt arbeidsformidlingen som reell arbeidssøker. I det ligger at vedkommende skal ha samme bistand og oppfølging fra arbeidsformidlingen som andre arbeidsledige. På bakgrunn av den dramatiske utviklingen av antall ventelønns-mottakere fant PSD, ved årsskiftet 96-97, behov for, i samarbeid med KAD og Arbeidsdirektoratet, å se nærmere på mulighet for ytterligere bistand fra Arbeidsmarkedsetaten til ulike grupper overtallige i staten.

Følgende har kommet ut av dette:

- Iretningslinjene «Personalpolitikk ved omstillingsprosesser» beskriver et eget kapittel a-etatens

servicetilbud med oppfordring til statens arbeidsgivere om å motivere overtallige til å bruke arbeidsformidlingen.

- Arbeidsdirektoratet har innført «søkeord» på ventelønnsnettsteder i sitt datasystem, noe som vil gjøre det mulig for direktoratet å ha oversikt over den service som blir gitt.

- Arbeidsdirektoratet har sendt brev til samtlige arbeidskontor med informasjon om ventelønnsnettsteder og at de skal følges opp på lik linje med andre arbeidssøkere.

- Arbeidsgiveravdelingen i PSD har invitert til et samarbeidsseminar i februar 1998 der Ventelønnsseksjonen, Arbeidsavdelingen og Arbeidsdirektoratet er invitert til å delta. Tema på seminaret vil være ytterligere å klarlegge gjensidige forventninger når det gjelder håndtering av overtallige fra staten. Målet er at seminaret kan bidra til sterkere innsats for å oppnå mindre tilstrømning og større gjennomstrømning til ventelønnsregisteret.

- Det er dessuten nylig inngått et samarbeid på landsbasis mellom Posten Norge BA og Arbeidsformidlingen.

Jeg har tro på at den nye organiseringen av mitt departement, med Arbeidsavdelingen integrert, vil ha positiv innvirkning på samarbeidet på dette området.

I tillegg til den formidling som skal skje gjennom arbeidsformidlingen gjør også Ventelønnsseks-

jonen en innsats for å formidle overtallige fra staten.

Det satses mye på å finne løsninger for den enkelte overtallige, både internt i virksomhetene, fra Ventelønnsseksjonen og Arbeidsformidlingen. Når vi likevel ser en dramatisk økning, skyldes det at det alltid vil være grupper som det, blant annet av årsaker som alder, geografi og «mismatch» i kompetanse, vil være vanskelig å finne løsninger for. 90 % av gruppen som mottar ventelønn er over 50 år, og over halvparten av disse er kvinner. Det har vist seg meget vanskelig å få personer over 50 år formidlet, både til andre statsstillinger og på det åpne arbeidsmarkedet. Vi vurderer derfor kontinuerlig nye angrepsmåter og tiltak i det statlige omstillingsarbeidet.

Spm. 2:

Hvilke krav stilles til egenaktivitet hos personer som mottar ventelønn, herunder krav til mobilitet?

Som det fremgår ovenfor er jobbsøking og egenaktivitet en forutsetning for å motta ventelønn.

Ventelønnsnettsteder må som nevnt stå tilmeldt arbeidsformidlingen som reelle arbeidssøkere og ha aktiv jobbsøking som et av hovedvilkårene for å motta trygd. Statens pensjonskasse ved Ventelønnsseksjonen må følge opp dette som en del av sitt forvalteransvar. Ventelønn skal bortfalle ved vegring mot å ta i mot tilbud om høvelig arbeid og/eller arbeidsmarkedstiltak. Siktemålet er at staten skal legge til grunn de samme prinsipper som Arbeidsmarkedsetaten også når det gjelder krav til mobilitet.

Spørsmål nr. 33.

Innlevert 12. desember 1997 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 23. desember 1997 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Fiskeridirektoratet, Norges Fiskarlag og Jeger- og fiskerforbundet, samt lokale fiskarlag har tilrådd at det når fellingskvoten for kystsel skal fastsettes, ikke kun tas bestandsøkologiske hensyn, men også samfunnsmessige. Ut i fra dette har de foreslått fellingskvote på 1000 dyr.

Vil Fiskeriministeren følge tilrådinga?»

Begrunnelse:

Kystselplagen på Helgeland og spesielt i Vega, Alstahaug og Herøy har gjennom en årrekke skapt problemer for kystfisket. Det tradisjonelle rusefisket er en saga blott for lenge siden fordi storkobben, haverten river i stykker rusene og tar fisken. Steinbitstammen er desimert av den samme selen slik at kråkebollenes naturlige fiende er borte og kråkebollene spiser opp tare slik at den økologiske balansen forrykkes. For stor kystselstamme fører til lavere

fangster da selen som kjent spiser fisk. I tillegg er fisk fanget i dette området svært utsatt for nematodeinfeksjon (kveis) og store deler av fileten må skjæres bort, dette forsterker problemet med dårlig lønnsomhet. Dersom selproblemet i de nevnte områder ikke tas alvorlig, vil det forsterke den negative utviklingen, frustrasjonen og fortvilelsen som har foregått over flere år angående næringsdrift, verdiskapning og bosetting i dette området.

Svar:

Jeg viser til Deres brev av 12. desember 1997 om tilrådingen fra Fiskeridirektoratet, Norges Fiskarlag og Norges Jeger- og Fiskerforbund, om at det ikke kun skal tas bestandsøkologiske hensyn, men også samfunnsmessige hensyn i forvaltningen av kystsel. Videre stilles det spørsmål om jeg vil følge den foreslåtte fellingskvoten fra disse organisasjonene på 1000 dyr.

Først vil jeg tillate meg å påpeke at Fiskeridirektoratet ikke har foreslått en fellingskvote på 1000 dyr. Dette tallet ble fremsatt som forslag fra Norges Jeger- og Fiskerforbund i et møte om kystsel i Bergen 31. oktober 1997. Norges Fiskarlag fant å kunne støtte dette forslaget. Fiskeridirektoratet har derimot foreslått en generell økning i fellingskvoten på 20%, samt 30% økning i fellingen i forhold til 1997 nivået, i områder der sel utgjør et spesielt problem for fiskerinæringen.

Det generelle beskatningsnivået for 1998 vil bli holdt på samme nivå som i 1997, med unntak av området rundt Sognefjorden der kvotene økes noe. Dette skyldes at der ennå ikke foreligger et godt bestandsestimat for bestanden av kystsel. Et nytt forvaltningssystem vil i følge Havforskningsinstituttet tidligst foreligge om tre år. Da den norske forvalt-

ningen av levende marine ressurser baserer seg på et udiskutabelt vitenskapelig grunnlag, medfører det at nivået på avskytingen av kystsel ikke vil øke før nytt bestandsestimat foreligger.

Til Deres spørsmål om det vil bli tatt samfunnsmessige hensyn i forvaltningen av kystsel, kan jeg likevel opplyse at det i reguleringen for 1998 er åpnet for 30% høyere felling i områder der kystselen skaper problemer for fiskeri- og næringsutøvelse. De viktigste forutsetningene er at det foreligger dokumentasjon på skadeomfanget, at den utvidede kvoten er vurdert av Fiskeridirektøren i samarbeid med fiskerisjefene og forskerne, og at den er godkjent av Fiskeridepartementet. Spesielt sensitive områder unntas fra kvoteøkningen. For detaljer viser jeg til forskriften for 1998.

Spørsmål nr. 34.

Innlevert 12. desember 1997 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 19. desember 1997 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Hva vil fiskeriministeren gjøre for å rette opp den urettferdighet som er i ferd med å bli vedtatt i og med at sertifikatrettighetene til 2 kl. kystskippersertifikatet (gammel type) 300 Brt.reg.tonn reduseres og slås sammen med 2 kl. sertifikat (ny type) 200 Brt.reg.tonn og gis sertifikatrettighet 750 B.T.?»

Begrunnelse:

Etter at nye internasjonale måleregler er forandret til å omfatte volumet på fartøyet med betegnelsen brutto tonn (B.T.) fra brutto register tonn (Brt.reg.tonn) og Norge har vedtatt å slutte seg til disse nye reglene, har det vært en gjennomgang av alle sertifikatrettigheter. Alle unntatt kystskipper 2 kl. 300 Brt.reg.tonn har fått øket sine sertifikatrettigheter. Dette gjelder også til en viss grad kystskipper 2 kl. 200 Brt.reg.tonn.

Den nye B.T. tonasjerettigheten er satt til 750 B.T. for både de med kystskippersertifikat 2 kl. 300 Brt.reg.tonn og 2 kl. 200 Brt.reg.tonn.

Det viser seg at etter de nye måleregler, så er enkelte fartøy som tidligere målte 299 Brt.reg.tonn blitt opptil 1127 B.T. og i enkelte tilfeller enda høyere. Når man så kun får lov å føre fartøy inntil 750 B.T. så er dette en klar reduksjon på nær 400 B.T.

Det er åpenbart at dette er galt og urettferdig. De navigatørene det her gjelder er folk som har seilt på kysten i lang tid og har fra 25 til 40 års fartstid. Selv om byråkratene har laget nye regler, så har verken leia eller kysten forandret seg. Det har heller ikke

båten eller utsynet fra styrhusvinduet. Så den reduksjon i rettigheter som her er foreslått er helt uakseptabel, og en urettferdig behandling av våre mest erfarne kystnavigatører.

Svar:

Jeg viser til ditt brev av 12. desember i år vedrørende spørsmål nr. 34 om sertifikater for kystskippere etter innføring av nye måleregler. Spørsmålet ble rettet til fiskeriministeren. Området sorterer under Nærings- og handelsdepartement og brevet ble derfor oversendt meg til besvarelse.

I den reviderte STCW-konvensjonen med endringer av 1995 er det blitt fastsatt nye internasjonale måleregler. Norge er part i konvensjonen og følgelig bundet til å implementere de nye reglene i nasjonal rett.

Som en følge av dette ble forslag til ny forskrift om kvalifikasjonskrav, utstedelse av sertifikater og om sertifikatrettigheter for personell på norske skip sendt på høring 7. november i år med mulighet for sakens parter til å komme med innspill og kommentarer frem til 20. januar 1998. De nye reglene medfører at sertifikater som etter dagens regler gjelder for skip med tonnasjerettigheter på 200 BRT vil gjelde for 500 BT. Videre vil sertifikater som etter dagens regler gjelder for skip på 1600 BRT etter konvensjonsendringen gjelde for skip på 3000 BT.

I tillegg har Norge en rekke sertifikater som ligger mellom disse størrelsene, blant annet for skip på 300 BRT. I høringsforslaget er det foreslått å bruke

den høyeste omregningsfaktor som er benyttet for konvensjonssertifikatene som skal omregnes til det nye systemet, 2,5. Dette medfører at sertifikatene for skip på 300 BRT får gyldighet for skip på 750 BT.

I enkelte tilfeller har skip blitt bygget for å utnytte måleregelen maksimalt med det resultat at skip på tonnasjerettigheten 299,99 BRT vil få en tonnasje etter det nye systemet på 1000 BT. I utgangspunktet vil derfor de tidligere sertifikatene ikke gjelde for disse skipene. Imidlertid er det foreslått overgangsordninger som gir en kystskipper og andre offiserer adgang til å fortsette tjenesten om bord på skipet selv om sertifikatet formelt ikke oppfyller de nye kravene. I tillegg kan Sjøfartsdirektoratet etter søk-

nad gi dispensasjon til å tjenestegjøre på nyinnkjøpt eller nybygget skip når disse har tilnærmet de samme fysiske mål som det skip vedkommende tidligere hadde tjeneste på.

Etter en nærmere vurdering må det derfor være grunnlag for å si at forslaget til ny forskrift ivaretar hensynet til navigatøren og hans erfaring og ikke avstedkommer noen uakseptabel eller urettferdig behandling. Imidlertid vil jeg understreke at forskrifts-utkastet nå er ute på høring. Eventuelle utspill eller kommentarer vil bli nøye vurdert før det tas endelig stilling til spørsmålene rundt implementeringen av de nye målreglene.

Spørsmål nr. 35.

Innlevert 17. desember 1997 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik.

Besvart 19. desember 1997 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Fylkeslegen i Møre og Romsdal, Egil Storås, hevder i Sunnmørsposten at kommuner trenerer folks rett til helsehjelp. Søknader om sykehjemsplass blir liggende ubehandlet i kommunen i månedsvis og klagesaker er iflg. fylkeslegen ikke blitt fremmet for kommunale klageutvalg. Det er ingen grunn til å ikke feste lit til fylkeslegens utsagn og jeg tillater meg å spørre statsråden hva hun vil gjøre for å sikre innbyggerne i Møre og Romsdal deres rettigheter etter loven?»

Begrunnelse:

Mange av de klienter som blir utsatt for denne behandlingen er ressursvake og trenger hjelp fra andre for å kunne gjennomføre sine klagesaker. Det er uholdbart at gamle og syke mennesker ikke skal få den hjelpen de har krav på etter loven.

Når sakene ikke blir behandlet i kommunen kan klagesaken til fylkeslegen ikke gjennomføres og klienten får ikke den klageadgangen han har rett til. Det må sørges for at lovverket fungerer og at hjelpetrenende mennesker får den hjelpen de har krav på og rett til - i rett tid.

Svar:

«Fylkeslegen i Møre- og Romsdal, Egil Storås, hevder i Sunnmørsposten at kommuner trenerer folks rett til helsehjelp. Søknader om sykehjemsplass blir liggende ubehandlet i kommunen i månedsvis og klagesaker er iflg. fylkeslegen ikke blitt fremmet for kommunale klageutvalg. Det er ingen grunn til å ikke feste lit til fylkeslegens utsagn og jeg tillater meg å spørre statsråden hva hun vil gjøre for å sikre inn-

byggerne i Møre og Romsdal deres rettigheter etter loven?»

Når det gjelder kommunenes behandling av saker om rett til helsehjelp, herunder sykehjemsplass, har jeg ikke myndighet til å instruere direkte i hvordan sakene skal behandles eller hvilke tidsfrister som skal gjelde.

I henhold til lov av 30. mars nr. 15 1984 om statlig tilsyn med helsetjenesten § 3 har enhver som yter helsetjeneste plikt til å etablere internkontrollsystem for virksomheten og sørge for at virksomhet og tjenester planlegges, utføres og vedlikeholdes i samsvar med allment aksepterte faglige normer og krav fastsatt i lov eller forskrift. Dette gjelder også kommunens virksomhet. I tillegg til å følge de krav som er nedfelt i helselovgivningen har kommunen også plikt til å rette seg etter de saksbehandlingsregler som følger av lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Fylkeslegen skal i henhold til tilsynslovens § 3 påse at slikt internkontrollsystem er etablert og at det føres egenkontroll med virksomheten slik at svikt i helsetjenesten kan forebygges.

Etter sistnevnte lovs § 2 skal fylkeslegen føre tilsyn med alt helsevesen og helsepersonell i fylket, herunder medvirke til at lover, forskrifter og retningslinjer blir overholdt. Dette gjelder også bestemmelsen i kommunehelsetjenesteloven § 2-1 om «rett til nødvendig helsehjelp».

Fylkeslegen skal forøvrig holde Statens helsetilsyn orientert om helseforholdene i fylket og om forhold som innvirker på disse. Dersom helsetjenesten drives på en slik måte at det kan ha skadelige følger for pasientene eller at den på annen måte er uheldig eller uforsvarlig kan Statens helsetilsyn gi pålegg om å rette forholdene, jfr. § 5.

Forøvrig vil jeg opplyse om at det for tiden arbeides med fire nye lover som alle skal sikre rettsvernet til pasienter og innbyggere. Dette er lov om

pasientrettigheter, lov om helsepersonell, lov om rettssikkerhet og særlige tiltak for mennesker under psykisk helsevern og lov om spesialisthelsetjeneste.

Spørsmål nr. 36.

Innlevert 18. desember 1997 av stortingsrepresentant Jon Olav Alstad.

Besvart 23. desember 1997 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«I Nationen 17. desember kan en få inntrykk av at statsråden arbeider med en fordeling av de reduksjoner i pressestøtten som ble vedtatt, som et resultat av forliket mellom sentrumspartiene, Høyre og Frp, som ikke er i samsvar med det flertallet på Stortinget klart har uttrykt. Jeg ønsker å få en orientering over hva departementet vurderer når det gjelder dette kuttet, og hvordan statsråden vil følge opp flertallets syn.»

Svar:

Vi viser til Kulturministerens innlegg i budsjettdebatten, der det ble pekt på viktigheten av å finne fram til en fordeling av det vedtatte kuttet i produksjonstilskuddet til dagsavisene som gjør det mulig å ivareta hensynet til de avisene som er særlig utsatt og som er vurdert å være særlig viktige ut fra de uttrykte målsetningene med pressepolitikken; dvs nr.2-avisene, de riksspredte meningsbærende avisene og de mindre lokalavisene.

I familie-, kultur og administrasjonskomiteens budsjettinnstilling uttaler komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, at budsjett-

kuttet skal «fordeles på en slik måte at alle aviser rammes likt». I tillegg uttrykker imidlertid Arbeiderpartiets medlemmer bekymring over utviklingen for nr.2-avisene, og uttaler at de vil «bidra til å redusere skadevirkningene av de borgerliges politikk» som resulterte i budsjettkuttet. Arbeiderpartiets medlemmer uttaler dessuten at de går inn for forslaget om å innføre en overskuddsgrense for støttemottakende aviser, noe som i praksis vil innebære at en forholdsmessig større del av kuttet vil skje overfor aviser med god økonomi.

Ut fra de opplysningene Kulturdepartementet sitter med om de pressestøttede avisenes økonomiske situasjon, deler vi Arbeiderpartiets bekymring for nr. 2-avisenes skjebne. På denne bakgrunn vil vi peke på at man, for at kuttet skal ramme likt, bør vurdere å fordele reduksjonen slik at en forholdsmessig større del tas fra de aviser som har de beste forutsetninger for å bære det. Bl.a. ut fra det som er referert ovenfor antar Kulturdepartementet at Stortingets behandling samlet sett åpner for dette.

Departementet er nå i ferd med å vurdere forskjellige alternative modeller for fordeling av det vedtatte kuttet. Prinsippene for fordeling av budsjettkuttet vil imidlertid ikke bli avgjort før ut på nyåret. Dersom dette krever forskriftsendring, vil disse bli sendt på høring på vanlig måte.

